یادداشت

آثار زیانبار عدم تامین معیشت فرهنگیان

محمدقسیم عثمانی
عضو کمیسیون برنامه‌وبودجه

● آنچه مسلم است این است که رضایت و امنیت شغلی به‌طورمستقیم بر کارایی و اثربخشی نیروی انسانی در هردستگاه و سازمانی تاثیرگذار است، به طوری که هرچه رضایت و امنیت شغلی بیشتر باشد، کارایی و اثربخشی افزایش خواهد یافت. درمورد رضایت شغلی فرهنگیان این موضوع با اهمیت‌تر از بسیاری از دستگاه‌های دیگر است چرا که کارایی و اثربخشی آنها به‌طورمستقیم بر فرهنگ جامعه و آینده کشور تاثیر خواهد گذاشت و کم‌توجهی به فرهنگیانِ امروز، باعث خواهد شد برای درمان وضعیت آتیِ فرهنگی و فکری جامعه، هزینه‌ای گزاف خرج شود درحالی‌که با هزینه‌ای کمتر، می‌توان جامعه را واکسینه کرد و با پرداختن حل کردن مشکل معیشتی معلمان امروز، می‌توان از بروز اختلال فکری، علمی و فرهنگی آتی پیشگیری کرد و از هزینه‌های سنگین آتی جلوگیری کرد.

چنانچه معلمان و جامعه فرهنگیان کشور تامین نباشند به نظر می‌رسد هزینه‌های پیدا و پنهانی دربر خواهد داشت که به هیچ‌وجه قابل اغماض نیست و دولت باید از این مهم غافل نباشد و سهل‌انگاری نکند چرا که غفلت از این موضوع، عواقبی دربردارد که برای نسل امروز و فردای کشور نابخشودنی خواهد بود. عدم تامین مالی و معیشتی معلمان اثراتی در پی خواهد داشت که به برخی از آنها می‌توان اشاره کرد:

۱- عدم تامین مالی و معیشتی فرهنگیان باعث می‌شود کیفیت آموزش و نیز پرورش فرزندان ایران‌زمین لطمه ببیند و لطمه به آموزش‌وپرورش فرزندان ایران یعنی آسیب به آینده کشور در تمامی زمینه‌های فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی که به هیچ‌وجه به صلاح کشور نیست.

۲- عدم تامین مالی و معیشتی فرهنگیان باعث می‌شود زمینه جهش و پرش علمی و فناوری کشور فراهم نشود چراکه زمینه‌ساز فعالیت‌های علمی و پژوهشی در سطوح عالی دانشگاهی، آموزش‌وپرورش کشور است و چنانچه فرهنگیان دغدغه مالی و معیشتی داشته باشند، نمی‌توانند بر نقش و تکلیف ذاتی خود متمرکز شوند و عدم تمرکز آنان به بهای عدم آموزش کافی و لازم دانش‌آموزانی تمام می‌شود که ورودی و مواد اولیه دانشگاه‌های کشور خواهند بود و چنانچه این مواد اولیه از کیفیت کافی برخوردار نباشند، فرآوری آنها در دانشگاه‌ها پرهزینه‌تر و احتمالا بی‌ثمر خواهد بود که این موضوع به هیچ‌وجه به نفع کشور نیست.

۳- عدم تامین مالی و معیشتی فرهنگیان به جایگاه اجتماعی فرهنگیان لطمه می‌زند. زمانی‌که معلمی برای تامین زندگی خود و خانواده‌اش برخلاف میل باطنی و باوجود تناقض شغلی به مشاغلی پناه می‌برد که در شأن یک‌معلم نیست، جایگاه و پایگاه اجتماعی معلم و معلمی تنزل می‌یابد و تنزل شأن فرهنگیان که شغل آنها شغل انبیاست، نه به مصلحت امروز کشور است و نه به مصلحت آینده آن.درصورتی‌که جایگاه اجتماعی معلمان لطمه ببیند و از تقدس معلم و معلمی کاسته شود، علم و دانش آسیب خواهد دید و اصولا آیندگانی که به معلمی روی خواهند آورد ناچار از انتخاب این‌شغل خواهند بود، نه اینکه از روی عشق و علاقه به کسوت مقدس معلمی روی آورند.

ادامه در صفحه ۱۷

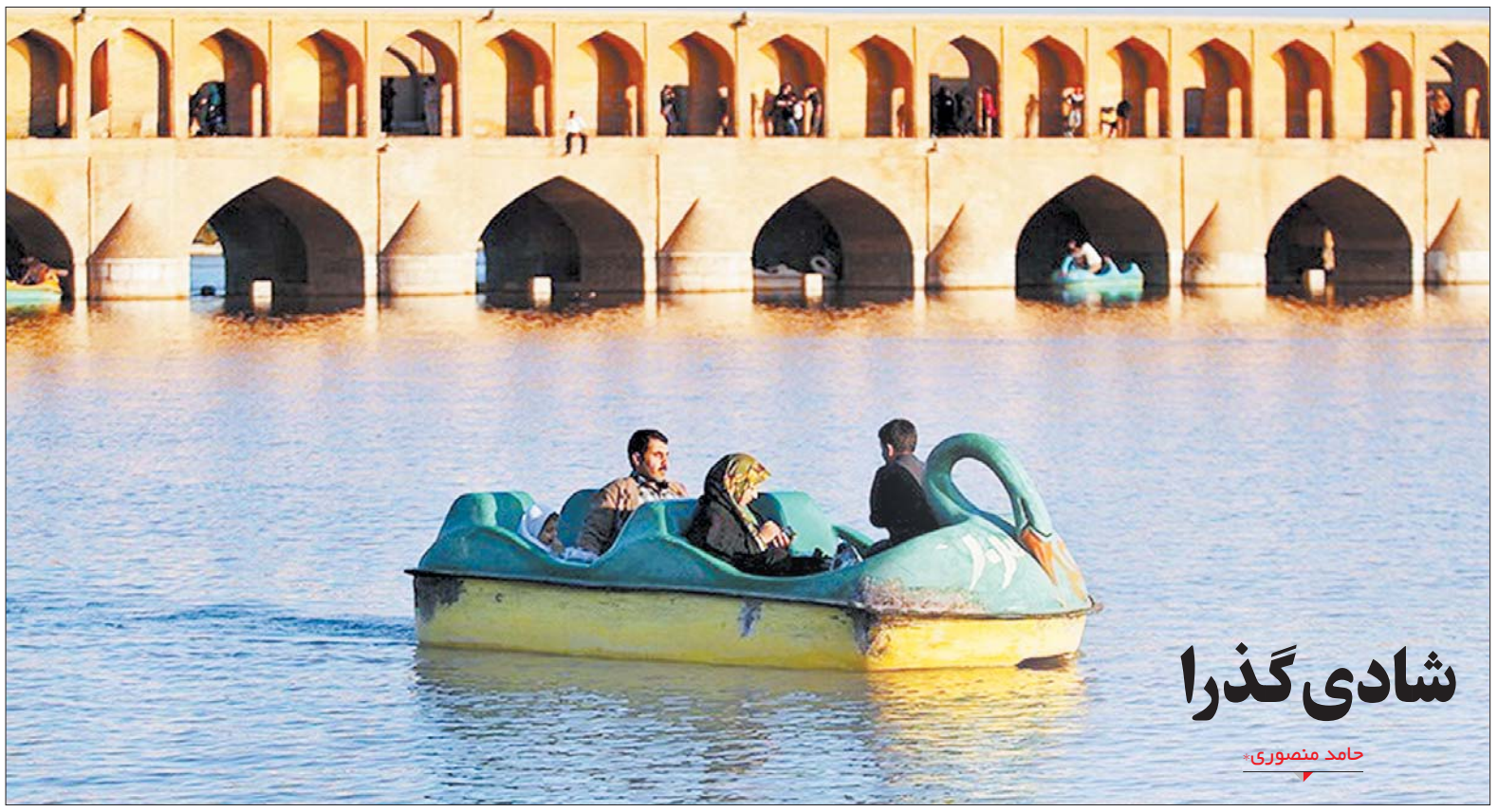

شادی گذرا

حامد منصوری*

از ۱۸ماه پیش تاکنون تنها اخباری که از بزرگ‌ترین رودخانه فلات‌مرکزی ایران به گوش می‌رسید، این بود که این میراث طبیعی خشک شده است. ماه گذشته زاینده‌رود یا زنده‌رود که معنی «دهنده زندگی» را با خود حمل می‌کند، بار دیگر جریان یافت و ستون‌های سی‌وسه‌پل و خواجو، آب گل‌آلودش را به قلب شهر زیبای اصفهان هدایت کردند. فرهنگ، تاریخ، تمدن و طبیعت شهر اصفهان و اطراف آن قرن‌هاست با زاینده‌رود پیوند محکمی داشته و زندگی مردم این شهر، با حیات زنده‌رود آمیخته شده است. به‌همین‌دلیل در ۱۸ماهی که آب زاینده‌رود آن‌قدر کم بود که نمی‌توانست از دریچه‌های سد عبور کرده و خود را به اصفهان برساند، اصفهانی‌ها و به‌خصوص کشاورزان حوضه‌زاینده‌رود که زندگی و معیشت آنها کاملا به جریان آب رودخانه وابسته است، غمگین و ناامید بودند. اینک یک‌ماهی است جریان زندگی در رودخانه برقرارشده و دل مردم را بسیار شاد کرده است، اما آیا این امید و شادمانی، ماندنی است یا تنها یک«شادی گذرا» و امیدواری‌ای مقطعی است؟

سرچشمه اصلی رودخانه زاینده‌رود چشمه‌هایی است که از زردکوه بختیاری می‌جوشند و همچنین تعداد زیادی از شاخه‌های فرعی و چشمه‌های متعدد آهکی کارستیک که به‌صورت زایشی موجب افزایش آب رودخانه می‌شود، در تشکیل سرچشمه‌های زاینده‌رود نقش دارند. این رودخانه پس از طی مسیری به‌طول ۲۰۰کیلومتر، به تالاب گاوخونی تخلیه می‌شود، اما آبی که در این مسیر حرکت می‌کند سرگذشت متنوع و پیچیده‌ای دارد که درنوع خود کم‌نظیر است. آبی که در زاینده‌رود جاری می‌شود پس از حدود ۱۰کیلومتر طی مسیر، پشت دیوارهای بلند سد مخزنی زاینده‌رود ذخیره شده و از آن برای تولید برق و آبیاری بخشی از باغ‌های غرب اصفهان استفاده می‌شود. مصرف‌کننده‌های عمده در این بخش که شامل ویلاها و باغ‌های میوه بسیار آنها در حدفاصل سد تا پل‌کله هستند، آب زیادی را به‌صورت غیراصولی و با هزینه هنگفت پمپاژ تا دامنه‌های کوه، از رودخانه برداشت می‌کنند که بخشی از این برداشت غیرقانونی است. علاوه‌بر این، استقرار صنایع بزرگ، پالایشگاه و نیروگاه‌ها کنار رودخانه که مقدار قابل‌توجهی آب به‌صورت مستقیم از زاینده‌رود برداشت می‌کنند، تنش زیادی به این رودخانه وارد می‌کند، به‌این‌دلیل که حوضه چهارمیلیون‌هکتاری زاینده‌رود، نمی‌تواند آب کافی برای مصارف فراوان پایین‌دست رودخانه تامین کند. پیش از انقلاب دو تونل انتقال آب در دل زردکوه بختیاری حفر شده تا بخشی از آب سرشاخه‌های کارون را به زاینده‌رود منتقل کند. سامانه انتقال آب بین حوضه‌کارون و زاینده‌رود بعد از سال۵۷ با حفر تونل‌سوم کوهرنگ، تقویت شد. با رسیدن زاینده‌رود به شهر اصفهان، نه‌تنها سیمای شهر با جریان آب از زیر پل‌های تاریخی آن، به کلی دگرگون می‌شود، بلکه تغذیه کانال‌هایی که در اصفهان «مادی» نامیده می‌شوند و محل تامین آب بسیاری از فضاهای سبز شهر هستند نیز از همین رودخانه صورت می‌گیرد. نقش زاینده‌رود در آبادانی و رونق کویرمرکزی ایران، پس از خروج از شهر اصفهان نیز ادامه دارد. حیات ۱۰۰هزارهکتار از اراضی مسطح شرق و جنوب شرق اصفهان و امکان ادامه فعالیت کشاورزی در آنها، به جریان این رود وابسته است و در سال‌های اخیر با کاهش شدید کمیت و کیفیت آب زیرزمینی در این مناطق، با قطع جریان رودخانه، فعالیت کشاورزی در این دشت‌ها عملا متوقف شده است. سرانجام درانتهای مسیر، آب زاینده‌رود در دشت پهناوری به مساحت حدود ۵۰هزارهکتار جمع‌شده و تالاب گاوخونی را تشکیل می‌دهد، که نه‌تنها یکی از جاذبه‌های گردشگری است، بلکه پناهگاه پرندگان مهاجر و منبع زیستی مهمی در قلب کویرمرکزی ایران به‌حساب می‌آید، اما مصارف زاینده‌رود تنها محدود به همین حوضه نیست. سال‌هاست با احداث خطوط لوله انتقال، مقدار قابل‌توجهی از آب زاینده‌رود به شهرهای یزد و رفسنجان و... انتقال می‌یابد که با کمبود شدید منابع آب در این مناطق، اکنون محل‌های مصرف آنها وابستگی فراوانی به انتقال آب بین‌حوضه‌ای از زاینده‌رود پیدا کرده‌اند. با این توضیح روشن است زاینده‌رود در مسیر نه‌چندان‌طولانی خود، سرنوشت پیچیده‌ای را تجربه می‌کند و بی‌تردید سفر پربار آن تنها زمانی که آب در رودخانه جاری است، محقق‌شده و متاسفانه اکنون سال‌هاست مسیر حیات رود، به‌کلی تغییر کرده است. باغ‌های غرب اصفهان، پل‌های تاریخی شهر و مادی‌های آن، دشت‌های شرق اصفهان، گاوخونی، مردم و زارعین، مدت‌هاست از نعمت جریان زنده‌رود بی‌بهره بوده‌اند. تالاب گاوخونی خشک‌شده و دیگر حیاتی در آن دیده نمی‌شود، کشاورزان شرق اصفهان تنها منبع درآمدشان را به‌کلی ازدست داده‌اند و بستر خشک رود، سیمای شهر تاریخی اصفهان را به‌کلی تغییر داده است. اما چرا زاینده‌رود به این وضع دچار شد؟ بسیاری دلیل کمبود آب زاینده‌رود و خشکی آن را تغییر اقلیم می‌دانند. هرچند در سال‌های اخیر، کمبود بارندگی در وضعیت رودخانه بی‌تاثیر نبود، اما اینکه تمام مشکل را ناشی از قهر طبیعت بدانیم و برای بازگرداندن حیات دوباره زنده‌رود، به‌دنبال کشف سایر عوامل و راهکارهای مقابله با آن نباشیم، رویکرد مسوولانه و درستی نیست.

اما چرا زاینده‌رود به این وضع دچار شد؟ بسیاری دلیل کمبود آب زاینده‌رود و خشکی آن را تغییر اقلیم می‌دانند. هرچند در سال‌های اخیر، عامل کمبود بارندگی در وضعیت رودخانه بی‌تاثیر نبود، اما اینکه تمام مشکل را ناشی از قهر طبیعت بدانیم و برای بازگرداندن حیات دوباره زنده‌رود، به‌دنبال کشف سایر عوامل و راهکارهای مقابله با آن نباشیم، رویکرد مسوولانه و درستی نیست

واقعیت اینجاست که علاوه‌بر کاهش پتانسیل حوضه‌زاینده‌رود درپی تغییرات اقلیمی، مدیریت ناپیوسته منابع آب در کشور و به‌خصوص در حوضه مرکزی، فشاری بیش از ظرفیت این رودخانه به آن تحمیل کرد و حیات مهم‌ترین منبع آب فلات‌مرکزی ایران را به‌سوی نابودی کشاند. در غرب اصفهان، در صنایع ثروتمند فولاد و ذوب‌آهن برداشت مازاد آب صورت می‌گیرد و اگرچه به‌نظر می‌رسد ویلاداران و خوش‌نشینان این منطقه آب زیادی مصرف نمی‌کنند، اما تعدد آنها حجم آب مصرفی را به‌میزان قابل‌توجهی بالا برده است. انتقال مقدار زیادی آب به استان یزد که هیچ‌گاه آمار و اطلاعات دقیقی از مقدار آن گزارش نشده است، در شرایط کم‌آبی سال‌های اخیر، رویکرد منصفانه‌ای به نظر نمی‌رسد. علاوه‌بر آن در مباحث نوین منابع آب اساسا انتقال بین‌حوضه‌ای آب در بسیاری از موارد از نظر علمی قابل‌تایید نیست. همچنین مصرف فراوان آب در کشاورزی ناحیه شرق اصفهان که از آب زاینده‌رود برای کشت محصولات پرمصرف مانند برنج و ذرت و با راندمان بسیار پایین استفاده می‌شود، نه‌تنها در شرایط کم‌آبی اخیر، بلکه در دوران کشاورزی و آبیاری نوین امروزی، به‌هیچ‌عنوان توجیه‌پذیر نیست. امروز می‌بینیم که درنتیجه این اقدامات، نه‌تنها حیات زاینده‌رود با خطر و تهدید بزرگی مواجه است، بلکه بخش مهمی از زندگی ساکنین اطراف این رود که به جریان دایمی آب وابسته است، درمعرض چالش جدی واقع‌شده است. علاوه‌بر آن محیط‌زیست جانوری و گیاهی زاینده‌رود و به‌خصوص تالاب گاوخونی که تا همین امروز بخش زیادی از آن نابود شده، درآستانه مرگ همیشگی است. این درحالی است که ایران عضو کنوانسیون بین‌المللی رامسر بوده و طبق آن اجازه ندارد قوانینی تصویب کند که درنتیجه آنها، تالاب‌ها خشک شوند، اما اقدامات غیرمسوولانه و مدیریت ضعیف بهره‌برداری از منابع آب از یک‌طرف و تغییر اقلیم از سوی دیگر، موجب‌شده نه‌تنها تالاب به‌کلی از بین برود، بلکه درخصوص حیات رودخانه نیز باید تردید داشت و متاسفانه لازم است ایرانی‌ها، اصفهانی‌ها و ساکنین حریم زاینده‌رود را آگاه ساخت که جریان آبی که این‌روزها خوشحالی را به دل‌هایشان روانه ساخته است، موقت و از همین رو این شادی تنها یک‌شادی گذرا خواهد بود. در میان بخش‌های کشاورزی، شرب و صنعت که مصرف‌کننده‌های عمده آب در کشور هستند، میزان مصرف آب در بخش کشاورزی با اختلاف بسیار زیاد، رتبه اول را به خود اختصاص می‌دهد تاجایی‌که بیش از ۹۲درصد آب استحصال‌شده از منابع آب کشور، در این بخش صرف می‌شود. بالابودن میزان تبخیر در مناطق گرمسیری مرکز ایران از طرفی و کمبود منابع آب از طرف دیگر، باعث شده تولید محصولات زراعی و باغی در این مناطق وابستگی شدیدی به آبیاری داشته باشد و با میانگین راندمان ۳۰درصد در شیوه متداول و غالب آبیاری، بخش بسیاری زیادی از این آب تلف‌شده و هدر رود. در گشایش اخیر دریچه‌های سد زاینده‌رود، ۱۵۰میلیون‌مترمکعب آب برای آبیاری مزارع شرق اصفهان رهاسازی شد، که با توجه به خشکی بستر رودخانه و تلفات بسیار تا رسیدن آب به این منطقه، در خوش‌بینانه‌ترین حالت حدود ۸۰میلیون‌مترمکعب از این آب به اراضی هدف خواهد رسید که باتوجه به الگوی کشت غالب منطقه، سیستم سنتی آبیاری و کشاورزی و نیز راندمان بسیار پایین کاربرد آب در مزارع، این مقدار آب برای آبیاری بیش از ۱۰۰هزارهکتار زمین زراعی، کافی نخواهد بود، زیرا تنها با یک‌حساب سرانگشتی می‌توان دریافت که با احتساب راندمان آبیاری، تنها ۲۵میلیون‌مترمکعب از آن برای پرورش و تولید محصولات زراعی مفید خواهد بود.

ادامه در صفحه۱۷

گزارش

رییس دبیرخانه ستاد کشوری مبارزه با دخانیات:

۳۰درصد بچه‌های زیر۵سال با دود سیگار مواجه هستند

● **شرق:** رییس دبیرخانه ستاد کشوری کنترل و مبارزه با دخانیات گفت: با رشد فزاینده استعمال دخانیات در میان نوجوانان، ۴۰سال آینده جزو سه‌کشور اول مصرف‌کننده دخانیات در جهان خواهیم شد. دکتر خسرو صادق‌نیت در برنامه مناظره که با موضوع بررسی «مالیات بر سیگار» برگزار شد، با اشاره به اینکه متاسفانه کشور ما در میزان استعمال دخانیات وضعیت مطلوبی ندارد، گفت: باوجود تعهدی که به سازمان بهداشت جهانی مبنی‌بر کاهش ۳۰درصدی در مصرف را داریم، متاسفانه در میزان استعمال دخانیات سیر صعودی داشته‌ایم و نتوانسته‌ایم اقدامات جدی‌ای انجام دهیم. وی با بیان اینکه در۴۰سال آینده جزو سه کشور اول مصرف‌کننده دخانیات در جهان خواهیم شد، اظهار کرد: درصد استعمال دخانیات در نوجوانان و دختران ما، رشد فزاینده‌ای را نشان می‌دهد و مشکل بعدی درخصوص مرگ افرادی است که در معرض دود سیگار هستند. وی ادامه داد: ۳۰درصد بچه‌های زیر پنج‌سال با دود سیگار مواجه هستند و احتمال اینکه در بزرگسالی مصرف‌کننده دخانیات شوند بالاست. هم‌اکنون ۱/۴میلیاردنفر سیگاری در دنیا وجود دارند که سالانه شش‌میلیون‌نفر از این افراد مستقیما بر اثر استنشاق دود سیگار می‌میرند و ۶۰۰هزارنفر نیز به‌دلیل مواجهه با دود دست‌دوم سیگار جان خود را از دست می‌دهند. صادق‌نیت خاطرنشان کرد: در ارتباطی که با سازمان جهانی بهداشت برقرار کرده‌ایم، شش‌روش پیشنهادی در کنترل مصرف دخانیات مطرح شده است که ضعیف‌ترین اقدام ما در این شش‌گام، در حوزه وضع مالیات بر دخانیات بوده است، به‌طوری‌که بین ۲۰کشور مدیترانه‌شرقی، رتبه۱۹ را داریم، یعنی یک‌قدم جلوتر از کشور سومالی! صادق‌نیت با اشاره به وجود پیچیدگی‌های مالیاتی در حوزه دخانیات، گفت: صنایع دخانی تولید داخل در کشور حدود سه تا هفت‌برابر قیمت تولیدشده به‌فروش می‌رسد، درحالی‌که مالیاتی که از آنها اخذ می‌شود برمبنای قیمت تولید است، نه قیمتی که چندین‌برابر بیشتر به‌فروش می‌رسد! رییس دبیرخانه ستاد کشوری کنترل و مبارزه با دخانیات با تاکیدبر ارتباط مستقیم مصرف سیگار و مالیات، گفت: برای ساماندهی مصرف دخانیات باید به‌طور همزمان شش‌گام به جلو برویم که آخرین راه آن مالیات به‌عنوان یکی از عوامل موثر بر کاهش مصرف سیگار است. براین‌اساس پیشنهادی از سوی وزارت بهداشت مبنی‌بر افزایش مالیات بر سیگار مطرح و با مخالفت کمیسیون تلفیق روبه‌رو شد. وی در ادامه با اشاره به اینکه مطالعات در ۷۶کشور موفق در کنترل دخانیات نشان می‌دهد، توانسته‌اند برنامه دریافت مالیات را با رویکرد کاهش مصرف دخانیات عملیاتی کنند، افزود: وزارت بهداشت بر این نکته تاکید داشت که افزایش مالیات بر سیگار موجب کاهش مصرف آن خواهد شد و تاکید داشت که این پول به حساب خزانه واریز شود تا وزارت بهداشت از اتهامی که ممکن است در این رابطه از سوی برخی از افراد، مبنی‌بر اینکه وزارت بهداشت درصدد افزایش اعتبارات خود است، وارد شود، مبرا باشد که بعد از پیشنهادات مختلف درنهایت پیشنهاد افزایش ۱۰ریالی قیمت سیگار در صحن علنی مجلس رای نیاورد.

جدول ۲۲۱۵ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- فرمانده- سخن کوتاه و پرمعنا- اسیر جنگی آزادشده ۲- از القاب امام‌علی(ع)- هر نوع فلز- از بلایای طبیعی ۳- کافی- موتورسیکلت پرقدرت ورزشی- تیزهوشی و زیرکی ۴- ننر- نامی برای خورشید- نویسنده یونانی تراژدی «آنتیگون» ۵- نویسنده- باریک و کشیده- مردار ۶- خوشگل- نام‌آور- اکنون ۷- پرنده شکاری- گردنده- ضربه‌ای در بوکس ۸- نام هموطن آذربایجانی- قطعه ضربی در موسیقی ایرانی- وسط، میان ۹- مادر- پایتخت لهستان- دومین خلیفه اموی ۱۰- برگزیده و ممتاز- بی‌کس- صاف و روشن ۱۱- شیر کوهی- فانی و ناپایدار- گوشه‌ای در دستگاه شور ۱۲- عصاره لیموترش- مخمصه- شهد ۱۳- گیاهی علفی و خودرو با مصرف دارویی- شجاع- کار ناتمام! ۱۴- پدر عرب- بافنده- مجموعه‌ای از نشانه‌های بیماری ۱۵- دلداده شیرین- افسار- غریبه نیست.

عمودی:

۱- تخم ماهی- از امراض فصل سرما- امضای مختصر ۲- ایالتی در آمریکا- رودی که از شش‌کشور اروپایی می‌گذرد- علامت تقسیم ۳- مساوی- مربوط به گذشته- از ارتفاعات بسیار زیبای لرستان ۴- لباس، جامه- رستنی چتری- لازم ۵- پریشان و آشفته- محصول صادراتی برزیل- تکیه گاه ۶- بهره‌مند و کامیاب- شکاف باریک- همدم ۷- از ملزومات خوشنویسی- اهل رشت- موی گردن شیر ۸- مضمون داستان- بانوی داستان‌نویس شهیر کانادایی و برنده نوبل ادبیات ۲۰۱۳- تکرار حرفی از الفبا ۹- دریدن- ناخوش- حافظه اصلی کامپیوتر ۱۰- جریان متناوب برق- شعبه‌ای از نژاد سفید- جادو ۱۱- زبانه آتش- رودخانه ارس- گرو گذاشته شده ۱۲- پایینی- کنام- بالاپوش بلند مردان قدیم ۱۳- شکلی هندسی- ایستادگی در برابر دشمن- باران اندک ۱۴ - بعد از آذر- درویشان به روی دوش اندازند- نام قدیم دریای خزر ۱۵- هیاهوی مردم در شادی- کشف‌کننده- شتر بی‌کوهان.

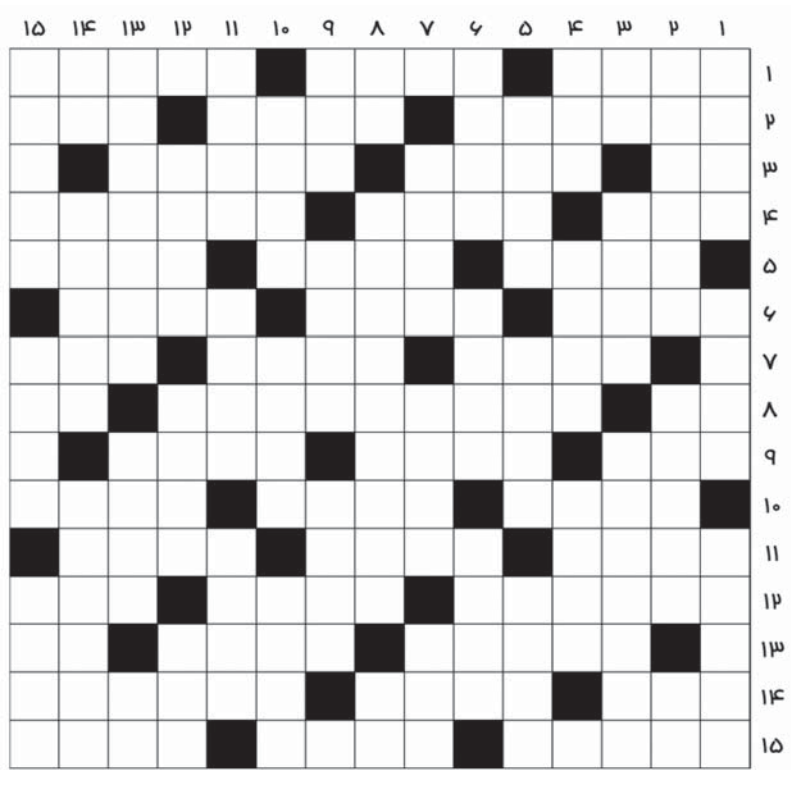

حل سودوکو سخت

۷	۶	۵	۹	۱	۸	۳	۲	۴
۱	۲	۹	۳	۴	۶	۸	۷	۵
۳	۴	۸	۵	۲	۷	۶	۱	۹
۲	۵	۷	۶	۳	۴	۹	۸	۱
۸	۹	۱	۷	۵	۲	۴	۳	۶
۴	۳	۶	۸	۹	۱	۲	۵	۷
۶	۸	۴	۱	۷	۳	۵	۹	۲
۹	۷	۳	۲	۶	۵	۱	۴	۸
۵	۱	۲	۴	۸	۹	۷	۶	۳

حل سودوکو ۱۲۱۱

۵	۶	۳	۸	۷	۴	۹	۱	۲
۱	۲	۷	۹	۳	۵	۶	۴	۸
۸	۹	۴	۶	۲	۱	۷	۵	۳
۶	۷	۱	۲	۵	۸	۳	۹	۴
۹	۴	۸	۳	۱	۶	۲	۷	۵
۲	۳	۵	۴	۹	۷	۱	۸	۶
۳	۵	۲	۷	۴	۹	۸	۶	۱
۴	۸	۹	۱	۶	۳	۵	۲	۷
۷	۱	۶	۵	۸	۲	۴	۳	۹

جدول ۲۲۱۴

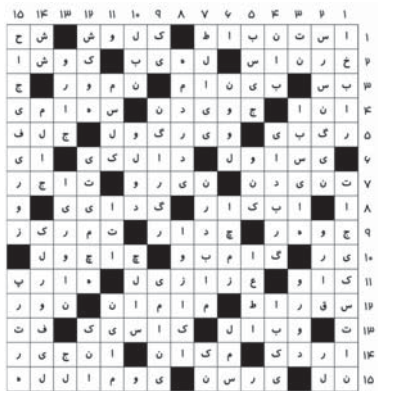

سودوکو سخت ۱۲۱۲

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

۳						۱	۴	
		۹			۱			۶
۷	۶							
		۲	۱		۶		۳	
	۱				۵			
۸		۳		۷		۶		
								۷
۹	۳				۴		۱	
	۴		۷		۸			۳

سودوکو ۱۲۱۲

	۱			۶		۲		۴
۵		۲	۸		۷			
	۶			۱			۷	
			۲		۱	۶		۵
		۵	۶					
۲		۶				۱		۹
۶		۱	۴		۹			
	۵					۸		۷
				۵	۸	۴		

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.